



De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehac nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De SS. martyribus, Terentio, Africano, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

Leo suis vnguis parat sepulcrum.

Continuò autem, iuxta senis sermonem, leo cum brachijs & vngulis fecit foueam, quanta ad sepeliendum sanctæ corpusculum sufficere posset. Senex verò lachrymis pedes sanctæ abluens, & multipliciter effusa prece exorans eam, vt nunc pro omnibus amplius oret, operuit terra corpusculum nudum adstante leone, sicut eam prius repererat, & nihil aliud habens, nisi illud scissum vestimentum, quod ei iam antè proiecerat Zosimas, ex quo Maria quædam sui corporis membra texerat. Deindè recedunt pariter: & leo quidem in interiora solitudinis quasi ouis mansueta abscessit: Zosimas autè reuersus est, benedicens & glorificans Deum, & hymnum laudis decantans Domino nostro. Veniens autem in cœnobium, omnia fratribus ab initio retulit, nihilque abscondit ex ijs omnibus, quæ vidit & audiuit, vt omnes audientes magnalia Dei, nimio stupore admirarentur, & cum timore & amore magnaque fide celebrarent beatissimæ Mariæ huius transitus diem. Iohannes autem Abbas inuenit quosdam corripandos & emendandos, iuxta sanctæ illius sermonem, & hos miserante Deo conuertit.

Zosimas cœrenarius migratur.

Zosimas autem in eodem degens monasterio, impleuit annos centum, & tunc migratur ad Dominum in pace, gratia Domini nostri Iesu Christi, cum quo patri gloria & honor & imperium vnà cum sancto & viuificatore & adorando spiritu, nunc & semper & in sæcula seculorum, Amen.

SANCTORVM TERENTII, AFRICANI ET SOCIORVM MARTYRIVM, AVTHORE

Simeone Metaphraste.

10. Aprilis.



Dicitur Romanorum Imperator, idolorum studio cupiens omnes in exitij barathrum pertrahere (erat enim filius diaboli) in vniuersas Imperio subiectas prouincias edictum misit, vt omnes Christiani ad immolandum & comedendum ea, quæ idolis essent immolata, pertraherentur. Quòd si qui recusarent, in iudicium vocati plecterentur. Decretum hoc cum in Africam ad Præfectum Fortunatianum esset perlatum, ipse sedens in tribunali, populum conuocauit, & sic est allocutus: Dijs immolate, alioqui supplicijs afficiemini. Et, his dictis, tormenta in medium proferri iussit. Quibus conspectis, multi perterriti Præfecto obtemperarunt, & à Christi religione defecerunt. Quidam tamen ex ipsis, numero quadraginta, in Christi fide fortiter mori decreuerant, seque mutò ita cohortabantur: Videte, fratres, nè Dominum nostrum Iesum Christum abnegemus, nè ipse quoque abneget nos. Mementote Dominum olim dixisse: Nolite timere eos, qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere. Timete potius eum, qui potest animam & corpus perdere in gehennam.

Multi deficiunt à Christo.

Matth. 10.

Fortunatianus ad hos: Video, inquit, vos viros & ætate perfectos, & sapientia præditos: quamobrèm miror, cur vos eiusmodi dementiæ tradideritis, vt vnum Deum & regem dicatis, quem Iudæi, vt hominem sceleratum, crucifixerunt. Respondit omnium nomine sanctus martyr Terentius: Si nõsset, Præfecte, Crucifixi virtutem, relictis idolorum erroribus, ipsum coleres & adorares. Est enim filius Dei, benignus, diues, clemens & misericors, qui Patris nutu & voluntate in terram descendit, diuinitatemque suam humanæ naturæ coniunxit, & pro salute nostra Crucem subire voluit. Fortunatianus, his auditis, dixit ad eos: Immolate: alioqui membra vestra comburens, delebo vos. Putas, inquit Terentius, nos terrore commotos sententiam mutatuos? Non adeò sumus ignaui, vt, relicto vitæ largitore, deos alienos adoremus. Fac igitur celeriter, quod tibi lubet, aduersum hos, quoniam strenui & constantes Christi cultores sumus. Indignatus Præfectus, iussit eos, vestimentis detractis, in idolorum templum trahi. Idola autem auro argentoque & preciosis erant vestibus exornata. Ingressus Fortunatianus, dixit eis: Magno deo Herculi sacrificate. Gloriam enim & potestatem eius conspicitis. Erras, inquit Terentius, & ignoras id, quod tibi vtile est. Dei enim isti tui, lapides sunt, & ligna, & æs, & ferrum. Ornati autem sunt auro, vt homines decipiant, & abducant ab æterna vita. Nam ipsi quidem non vident, nec loquuntur, nec audiunt, nec ambulant: quippe qui ab hominibus sculpti conflati que sunt, & in hominum speciem conformati, vt ad hanc impiam cogitationem eos, qui sibi parent, conuertant. Similes enim eorum

Terentius responderet Præfecto.

Psal. 13.

rum sunt, qui faciunt ea, & omnes, qui confidunt in eis. Dicit, quæso: Ipsi, quos deos asseritis, possunt ne sibiipsis opitulari, & eos, à quibus læduntur, vlcisci? Quòd si ipsi sibi auxilio esse non possunt, quomodo nobis opitulabuntur?

Hæc audiens Præfectus, iussit Terentium, & Aphricanum, & Maximum, & Pompeium in carcerem interiore detrudi, & omni diligentia custodiri: Cràs, inquit, audiam illos. Beatum autem Zenonem, & Alexandrum, & Theodorum cum reliquis socijs, qui erant omnes numero triginta sex, ad tribunal adductos sic alloquitur: Cum ex prior vestra contentione nihil utilitatis perceperitis, parete mihi & magno deo Herculi immolate. At illi: Sæpius iam, inquit, diximus, nos esse Christianos, id quod ex superioribus quæstionibus intelligere potuisti: nec tu nobis vnquam persuadebis, vt idola impura colamus & adoremus. Facile enim possumus, quicquid in hanc sententiam dixeris, confutare. Nò vultis, inquit Præfectus, cohortationes meas audire? Atqui inuictorum Imperatorum iussa facere cogemini. Et iussit eos asperis virgis & neruis vapulare. At illi, sublati in cælum manibus, vnà omnes & clara voce dixerunt: Aspice, Domine, & adiua seruos tuos, & libera nos ab aduersario. Quibus auditis, magis adhuc eos virgis cædi imperavit, donec multi satellites vnus post alium eum verberando defessi sunt, & lora ac virgæ defecerunt. Rursùm autem iussit eos fustibus cædi. Verùm licet omnia ipso. rum viscera contererentur, adeò tamen hilares ac læti erant fortium martyrum vultus, vt omnes sanctorum patientiam atque constantiam admirarentur.

Postquam igitur cæsi fuerunt, dixit ad eos Præfectus: Immolate, & liberabo vos. Sancti autem tacebant. Sed Præfectus iratus, pyras incendi iussit, & terga eorum aduri, cum ea prius aceto & sale conuersa essent. Tunc sancti Dei martyres suspicientes in cælum, dixerunt: Domine Deus noster, qui tres pueros, Ananiam, Azariam & Misaëlem de camino ignis liberasti, nec eos lædi permisisti: qui Daniele ex ore leonum eripuisti, & de manu Pharaonis Mosem seruasti: & sanctam Teclam ab igne, & theatro, & feris ac bestijs marinis defendisti: qui amicis tuis perfectum regnum largitus es: qui filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum à mortuis excitasti: qui multa variâq; dona nobis dedisti: qui lucem procreasti, & cælum sicut pellem extendisti: qui stellas dinumeras, & suis eas nominibus vocas: qui in fines terræ misisti veritatem: exaudi nos supplices, & ex calamitatibus libera: quoniam tua est gloria in secula seculorum, Amen. Cum precandi finem fecissent, Præfectus ira defæuens, iussit eos suspensos dilacerari. Quod quidem dum fieret, sanguinis riui ex eorum corporibus defluebant. Neque tamen cruciatum acerbitate commouebantur. Deus enim confirmabat eos, & robur ac fortitudinẽ subministrabat. Præfectus autem ad eos: Persuaserunt ne vobis tormenta, vt ab insania recedatis: an adhuc in impietate vestra permanetis? Illi nihil responderunt. Ad vos, inquit rursùm Præfectus, hæc loquor. At sancti Dei Martyres suspicientes in cælum, ita locuti sunt: Deus omnipotens, qui Sodomorum urbem propter ipsorum nequitiam igne succendisti, & in solitudinem redeigisti, hoc etiam impiorum domicilium nunc propter iustitiam tuam euerte. Cumq; Christi signum frõtribus suis impressissent, in sufflarunt aduersus idola, & ea statim contracta in puluerẽ redegerunt. Tunc sancti Martyres ad Præfectum: Cernis, inquit, deos tuos? Vbi est robur ipsorum? Potuerunt ne sibiipsis opitulari? Haud multò post autem & templum corruit. Cuius euersione indignatus Præfectus, iussit, vt sancti Martyres capite plecterentur. Qua illi sententia læti, collaudabant Deum, & gaudentes ad locũ præfinitum peruenerunt: & genibus flexis, oblatisque ceruicibus, confestim interfecti sunt. Accesserunt autem viri religiosi, & sublata eorum corpora in loco sacro condiderunt.

Tum beatum Terentium, & Aphricanum, & Maximum, & Pompeium adduci iubet, & dicit ad eos: Dijs immolate, alioquin malè estis perituri. Et nemo poterit eripere vos è manibus nostris. Christiani sumus, vt sæpissimè iam diximus, responderunt Martyres, & in Christo spes positas & collocatas habemus. Dæmones non adoramus, neq; deos tuos colimus, & tormẽta tua negligimus. Proindè, quos vis, adhibe cruciatus. Deo enim adiuuante, te à nobis victum iri confidimus, quemadmodum & diabolus superatus est à Christo, qui nos ad cupiditates tuas vincendas corroborat. His auditis, iussit eos in custodiam abduci, & catenis eorum colla & manus pedesque compedibus vinciri. Eos igitur ministri, vt iussi fuerant, in carcerem coniecerunt. Imperavit præterea, vt tribulos ferreos in terram projicerent, quibus configerentur: & nemini Christianorum ad eos accedere permitteret, ne cibum afferrent. Verùm circa mediam noctem lux fulsit in carcere, & angelus Dei sterit in conspectu ipsorum, & dixit ad eos:

L II

Terenti,

Psal. 119.

Truduntur
in carcerẽ
martyres.Forũ socij
flagellan-
tur.Adurua-
tur.Daniel. 3.
Daniel. 6.Psal. 105.
Psal. 146.Dirẽ dila-
cerantur.

Gene. 19.

Dæmonũ
idola con-
fringuntur.Temp'um
corruit.Martyres
decollan-
tur.Martyrum
constãtia.

Terenti, & Aphricane, & Pompei, & Maxime, serui Dei altissimi, consurgite, & cor-
pora vestra curate. Et accedens angelus, tetigit catenas eorum, & ceciderunt. Et ecce
mensa coram ipsis benè instructa. Et dixit ad illos angelus: *Quiescite, & cibum capite,*
quem vobis Christus misit. Sancti autem, Christo collaudato, comederunt. At custo-
des, splendore perspecto, ingressi sunt, vt viderent, quid illud esset: & inuenerunt eos
gaudentes: & præfecto rem nunciârunt. Qui postridiè eos ad tribunal adduci iussit: &
Nondùm, inquit, supplicijs edocti estis, vt ab amentia vestra discedatis, & dijs immole-
tis? Respondit Terentius: Stultitia hæc nobis erit & omnibus qui diligunt Deum. Quod
enim stultum est Dei, sapientius est hominibus: nam hominum sapientia, apud Deum
stultitia est. Stulti amentes esse mus, si, relicto Deo, dæmones, quemadmodùm tu facis,
adoraremus. Quibus verbis Præfectus iratus, iussit eos vngulis lacerari. Dum autem id
fieret, illi precabantur Deum, dicentes: Iesu Christe fili Dei viuentis in secula, lumen
Christianorum, spes nostra certissima, præsto sis nobis, & fer auxilium: & nè confun-
das nos propter sanctum nomen tuum. Christi igitur ope subleuati, cruciatus non sen-
tiebant.

Itaque iussit eos Præfectus in carcerem retrudi. Et conuocatis omnibus ferarum in-
cantatoribus, imperauit, vt sauas omnes feras & crudeles, quas haberent, aspides & vi-
peras afferrent, & eum ipsis includerent. *Quæ quidem feræ ad pedes eorum acceden-*
tes, eos nihil omninò lædebant. Sancti verò confidentes, psallebant, & Deum col-
laudabant. Cumque tribus diebus & tribus noctibus cum sanctis inclusæ mansissent,
quarto die sub noctem misit Præfectus, qui viderent, vtrum à feris consumpti essent.
Sed qui missi fuerant, ad carceris fores appropinquant, audiebant eos psallentes &
collaudantes Deum. Cumque diligentius vellent intueri, quid ageretur, carceris tectum
conscendentes, sanctos viderunt, qui confidebant, & angelum Dei stantem ante fa-
ciem ferarum, & nè ad eos appropinquarent, prohibentem. Et Præfecto celeriter, quæ
viderant, nunciârunt. Summo igitur manè sedit in tribunali, & iussit, vt incantatores
feras suas fumerent: & sancti ad tribunal adducerentur. Incantatores igitur cum ad
carceris ostium incantationibus suis feras aduocarent, illæ non audiebant. Sed cum o-
stium carceris apertum ab illis esset, vno omnes impetu egredientes, quoscumque na-
ctæ sunt homines, occiderunt, & in solitudinem profectæ sunt. Tum custodes ad Præ-
fectum sanctos adduxerunt. Qui cum eos nulla in parte læsos adspiceret, furore con-
citatus, eos capite damnauit. Sancti autem egressi sunt læti, canentesque dicebant: Li-
berasti nos, Domine, ab ijs, qui nos affligebant, & qui oderant nos, confundisti. Ministri
verò, eductis gladijs, fecerunt imperata. Atque ita sancti in Christi confessione, marty-
rij palmam acceperunt.

Eorum autem corpora rectè componentes viri religiosi, in loco, qui duobus pas-
suum millibus ab vrbe distabat, sepelièrunt, ad gloriam Saluatoris nostri Iesu Christi,
qui viuuit & regnat in secula seculorum, Amen.

VITA S. MACARII PATRIARCHÆ ANTIO- CHENI, IVSSV SIGERI ABBATIS SCRIPTA ANNO SA-

lutis 1067. sed author nomen suum suppressit. Plerisque autem locis & stylus
mutatus est, & quæ redundare visa sunt, redacta in compendium
per F. Laurentium Surium, sed ita tamen, vt nihil desit
de historiæ integritate.

10. Aprilis.

Patria S.
Macarij.

Parentes.



Emma regalis, quam non artificis manus, sed omnium ar-
tifex Deus in suo reposuit diademate, Armeniæ decus, pa-
rentum gloria, beatus puer Macarius, nobilissimo apud
Armenos stemmate ortus est: quippe cuius maiores om-
nes ab omni hominum memoria præcipua fuere nobili-
tate, nec inter eos facile quispiam degener repertus est. Pa-
rentes habuit Michaëlem & Mariam, multa quidè gene-
ris claritudine insignes, sed quibus non minùs splendoris
& ornamenti accesserit ab optimis moribus nati ex ipsis
filij clarissimi. Ea autem tempestate ille in lucem editus
est, quando Macarius maior, magnæ sanctitatis vir, Antio-
chenam